

standse Loven, men at Ministeriet foretrækker at lade sine ærede Venner rage Kastanierne ud af Ilden i denne Sag. Nei, den ærede Conferencespræsidents Smødelommen er ikke det, som har fristet mig. Jeg har bedet om Ordet for at takke den ærede Forslagsstiller, haade for det Forslag, han har bragt ind i Salen, og navnlig ogsaa for den Maade, hvorpaa han har bragt det ind her. Jeg vil sige, at, hver Gang jeg hører det ærede Medlem for Sørs Amts 2den Valgkreds (Alberten) staa her i Salen og vidne om, hvad der var den almindelige Mening i 1849, staa her og kapitelfast vidne om, hvad Alle den Gang sagde, hvad Krieger, Ørsted, Monrad, S. Hage, Algreen, Ussing og Andre sagde, saa faar jeg et helt anderledes vederheftigt Indtryk af, hvad der var ikke blot disse Mænds Grundsætninger i 1849, men hele Folkets Grundsætninger den Gang. Det er vel muligt, at det ærede Medlem for Sørs Amts 2den Valgkreds ikke har gjenmengaet den Udovling, som de Herrer ere saa stolte af, men saa er han til Gjengjæld fri for dette Problematiske, der synes at være et af Hovedkaraktererne ved vor Tids Realisme. Jeg tror, at trods al Realisme er der i Politikken som i andre Ting Noget, som er bedre, Noget, som i Længden til Gavn og Sidst betaler sig for den Enkelte og i ethvert Fald betaler sig for det Folk, om hvis Politik der er Tale, nemlig en vis Trofasthed, en vis Bestandighed, en vis Evne til at kunne blive i Stillingen. Jeg tror, at dette Dieblit er særdeles helbigt til at tage en Ministeransvarlighedslov under Overveelse, og jeg veed sandelig ikke, hvilket Dieblit der skulde være beleiligt, dersom det ikke var det Dieblit, da vi staa med en provisorisk Finantslov bag os og med et Ministerium for os, hvis Præsident nylig her i Thinget har udtalt Lyst og Tilbøjelighed til at anlage sig selv for Rigsretten, naturligvis i Forventning om, at den høje Ret vil rense ham for den Statsaktion, han i Forening med sine Kolleger foretog sig den 12te April 1877, og naturligvis i Forventning om, at Rigsretten vilde tage ham i Beskyttelse mod de idelige Angreb for Grundlovsbrud, der møde ham her i denne Sal. Jeg siger nu, at overfor den saa stor, ja fast eventyrlig Tillid til Rigsretten have ogsaa vi paa vor Side Grund til at undersøge, hvad Tillid vi kunne have til denne Institution, der er anordnet for Ministres Forbrydelser, og dersom denns Undersøgelse skulde føre til, at vi ikke have Grund til at nære nogen som helst Tillid til denne Institution med de Vilkaar, den arbejder under, er det sandelig betimeligt at undersøge, hvorledes disse Vilkaar kunne forandres saaledes, at Rigsretten for Fremtiden kan arbejde under mere tillidsvækkende Forhold. Læger jeg nu Forslaget for mig og spørger: Naar vi nu tænke os dette Forslag som Lov, ere vi saa fuldt betryggede, kunne vi saa staa os til No og være sikre paa, at vi nu og i al Fremtid ere vel for-

varede mod Statskup, Grundlovsbrud, ministeriel Vilkaarlighed og desl., saa svarer jeg: Nej, ingenlunde, det vil være en stor Misforstaaelse at tro dette; thi det vilde hverken denne Lov eller nogen anden kunne sikre os imod. Hvad Virkninger en Lov faar i det virkelige Liv, beror paa mange Forudsætninger, som Lovgivningsmagten ikke er raadig over, og hvad Virkning en Ministeransvarlighedslov faar, beror paa Bestaffenheden af det Dommerlopp, der skal administrere Loven. Enhver saadan Lov forudsætter, at vi i Rigsretten have selvstændige og uafhængige Mænd, have Dommere, der ere gjennemtrængte af Forsatningens Aand, opfyldte af Kjærlighed til Forsatningen og ivrige for paa loyal Maade at hævde Forsatningens sande Mening. Det er under denne Forudsætning, vi skride til at behandle en saadan Lov, og det er under denne Forudsætning, at jeg deltager i Behandlingen af en saadan Lov; men dersom man vilde tænke sig andre Forhold, tænke sig Rigsretten sammensat paa en hel modsat Maade af den, jeg nu skildrede, saa at der i Rigsretten sad en Flok politiske Janatkere, som, i Stedet for at være ivrige for at tjene Forsatningen og hævde Retfærdigheden, vare ivrige for at tjene et bestemt Parti, dersom man tænkte sig at der var Liber, hvor det var kommet saa vidt, at der i Rigsretten i Virkeligheden ikke foregik nogen judiciel Paadømmelse af en Sag, ikke foretoges nogen Dommervirksomhed, men en politisk Partiafstemning ligesaa stram, som i nogen lovgivende Forsamling, da maa de Herrer ikke tro, at hverken denne Lov eller nogen anden Lov vilde kunne sikre vor Forsatning, thi De skulde vide, at der er ingen Konklusion saa affindig, at der jo kan skrives nogenlunde fornuftige Motiver dertil. Jeg vil altsaa fremhæve, hvad der allerede paa den grundlovgivende Rigsforsamling blev fremhævet med stor Styrke i Udvalget, idet dettes store Flertal udtalte, at for Paadømmelsens konstitutionelle Retfærdighed maatte Betryggelsen søges i Rigsrettens Sammensætning. Det tror jeg er et Hovedpunkt, som aldrig bør lades af Sigte. Denne Forudsætning og Betingelse om Rigsrettens Sammensætning er imidlertid Lovgivningsmagten ikke raadig over, og den maa vi gaa ud fra er tilstede; hvis den ikke er tilstede, vil denne Lov ingen Virkning faae. — Der er en Ting endnu, som jeg vil gjøre opmærksom paa. Jeg tror, det vilde være urigtigt, om man til en saadan Ministeransvarlighedslov vilde knytte overdrevne Forstillinger. Under akutte politiske Forhold, under store Kriser, i en politisk Oplosningsstilstand er det ikke Domstolene, der afgjøre Sagen; naar Forholdet er det, at Ret kæmper mod Magt, og vi staa lige overfor et Statskup og lignende Forhold, er det ikke Domstolene, der komme til at gjøre Udslaget. Ingen skal tro eller troste sig med den Illusion, at det Parti, der i en saadan